

เกณฑ์ข้อกำหนดสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ขอบเขตและคำอธิบาย

ขอบเขต

สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ในที่นี้ครอบคลุมเฉพาะสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ก และประเภท ข ซึ่งมีกิจกรรมหลัก คือ การขายน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งอาคารบริการ และกิจกรรมเสริมอื่นๆ ซึ่งอยู่ในเขตสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542

คำอธิบาย

1) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

หมายถึง สถานที่ใช้สำหรับเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อให้บริการน้ำมันเชื้อเพลิงแก่ยานพาหนะ และให้หมายความรวมถึงบริเวณที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตให้เป็นเขตสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ตลอดจนสิ่งก่อสร้าง ถัง ท่อ และอุปกรณ์หรือเครื่องมือต่างๆ ในบริเวณนั้น

2) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ประเภท ก

หมายถึง สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ให้บริการแก่ยานพาหนะทางบก ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ติดเขตทางหลวง ถนนสาธารณะ ที่มีขนาดความกว้างของถนนไม่น้อยกว่า 12 เมตร หรือถนนส่วนบุคคลที่มีความกว้างไม่น้อยกว่า 10 เมตร และเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงไว้ในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงใต้พื้นดิน

3) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ประเภท ข

หมายถึง สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ให้บริการแก่ยานพาหนะทางบก ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ติดเขตถนนสาธารณะที่มีความกว้างของถนนไม่น้อยกว่า 8 เมตรแต่น้อยกว่า 12 เมตร หรือถนนส่วนบุคคลที่มีความกว้างของถนนไม่น้อยกว่า 8 เมตรแต่น้อยกว่า 10 เมตร และเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงไว้ในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงใต้พื้นดิน

4) อาคารบริการ

หมายถึง อาคารภายในเขตสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงและใช้เป็นที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรืออุปกรณ์สำหรับยานพาหนะ หรือใช้เพื่อบริการหรือจำหน่ายสินค้าที่เกี่ยวข้องกับน้ำมันเชื้อเพลิง ก๊าซปิโตรเลียมเหลว ก๊าซธรรมชาติ หรือสินค้าอื่นๆ ที่ไม่ก่อให้เกิดเปลวไฟ หรือประกายไฟ และให้หมายรวมถึงห้องน้ำ ห้องส้วมด้วย

5) เขตสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

หมายถึง แนวเขตของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งรวมถึงสิ่งก่อสร้าง ถัง ท่อ และอุปกรณ์หรือเครื่องมือต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในแบบแผนผังบริเวณของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

6) ความกว้างของถนน

หมายถึง ระยะที่วัดจากเขตทางด้านหนึ่งไปยังเขตทางด้านตรงข้าม

7) สิ่งแวดล้อมด้วยสุขลักษณะ

หมายถึง ส้วมที่มีระบบการขับเคลื่อนอุจจาระและปัสสาวะลงสู่ที่กักเก็บซึ่งจะต้องป้องกันสัตว์ แมลงพาหะนำโรคได้ และไม่ปนเปื้อนแหล่งน้ำธรรมชาติ รวมทั้งจัดให้มีการทำความสะอาดเป็นประจำ

8) น้ำมันเชื้อเพลิง

หมายถึง น้ำมันเบนซิน น้ำมันแก๊สโซฮอล์ น้ำมันก๊าด น้ำมันดีเซล น้ำมันดีเซลผสม ไบโอดีเซล ไบโอดีเซล และน้ำมันหล่อลื่น และให้หมายรวมถึงผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมอื่นที่เป็นของเหลวและใช้เป็นเชื้อเพลิง หรือเป็นสิ่งหล่อลื่น ตามที่รัฐมนตรีกำหนดให้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

9) น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว

หมายถึง เชื้อเพลิงเหลวที่เป็นส่วนผสมของน้ำมันดีเซลและไบโอดีเซล เป็นไปตามประกาศกรม อนุรักษ์พลังงาน เรื่อง กำหนดลักษณะและคุณภาพของน้ำมันดีเซลที่ประกาศใช้ ณ ขณะนั้น

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

สถานบริการเชื้อเพลิงเป็นสถานบริการที่ประกอบกิจการเกี่ยวข้องกับวัตถุอันตราย หากวิธีการปฏิบัติ ไม่ถูกต้อง หรือเกิดความประมาทในการทำงานอาจก่อให้เกิดผลเสีย หรืออันตรายต่อชีวิต และทรัพย์สินของ มนุษย์ รวมถึงสิ่งแวดล้อม การตรวจตรา ด้านประสิทธิภาพ ทดสอบความปลอดภัยของเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ จึงเป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ สำหรับความเป็นมลพิษจากกิจกรรมในสถานบริการน้ำมัน เชื้อเพลิง ส่วนใหญ่เกิดจากการรั่วไหล ระเหย หก ของน้ำมันเชื้อเพลิงลงสู่พื้น ดิน แหล่งน้ำ อากาศ ทำให้ระบบ นิเวศน์เสื่อมสภาพ และสะสมในห่วงโซ่อาหารของสิ่งมีชีวิต

เกณฑ์ข้อกำหนดสำหรับสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ให้พิจารณาเลือกใช้บริการสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้รับการรับรองด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น ISO514001 ฉลากเขียว หรือสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้รับการรับรอง “ปั๊มคุณภาพ ปลอดภัย นำไป บริการ” จากกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน เป็นต้น หากสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงไม่ได้รับการรับรอง ดังกล่าว จะต้องผ่านเกณฑ์ข้อกำหนดสำหรับสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมต่อไปนี้

เกณฑ์ข้อกำหนดสำหรับสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เกณฑ์ข้อกำหนดสำหรับสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1. ข้อกำหนดทั่วไป

1.1 ต้องเป็นสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง

1.2 ต้องมีความปลอดภัยเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง

1.3 สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่บังคับใช้ระบบควบคุม ใช้น้ำมันเชื้อเพลิง ต้องจัดให้มีระบบควบคุมใช้น้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมใช้น้ำมันเชื้อเพลิง

2. ข้อกำหนดของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.1 ต้องมีการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม และติดประกาศให้เห็นได้ชัดเจน ณ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

2.2 การลงน้ำมันเชื้อเพลิงจากถังขนส่งน้ำมันเข้าสู่ถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง

2.2.1 ต้องมีเอกสารแสดงขั้นตอนปฏิบัติการลงน้ำมันเชื้อเพลิง และมีจุดเชื่อมต่อสายดินเตรียมไว้สำหรับเชื่อมต่อกับถังขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาการเกิดประกายไฟจากไฟฟ้าสถิตขณะลงน้ำมัน โดยเฉพาะในฤดูหนาว

2.2.2 บริเวณที่ลงน้ำมันเชื้อเพลิงต้องมีแสงสว่างเพียงพอขณะลงน้ำมันเชื้อเพลิง

2.2.3 บริเวณท่อทางลงน้ำมันเชื้อเพลิงต้องมีมาตรการป้องกันน้ำมันหกสู่พื้นดินโดยตรง เช่น การทำลานคอนกรีต การมีบ่อกักเก็บน้ำมัน และมีการทำความสะอาดอย่างเหมาะสม เมื่อน้ำมันเชื้อเพลิงหก/รั่วไหลลงพื้นดิน

2.2.4 ต้องมีการใช้อุปกรณ์ความปลอดภัยส่วนบุคคล เพื่อไม่ให้ผู้ปฏิบัติงานสัมผัสกับน้ำมันเชื้อเพลิงโดยตรง

2.2.5 ต้องมีป้ายแสดงขั้นตอนการลงน้ำมันเชื้อเพลิง และป้ายหรือสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด ณ บริเวณจุดลงน้ำมันเชื้อเพลิง

2.3 การเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง

2.3.1 ต้องมีการตรวจสอบการรั่วไหลของน้ำมันเชื้อเพลิงอย่างสม่ำเสมอ

2.3.2 ต้องมีมาตรการการจัดการที่ปลอดภัย และไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเมื่อเกิดการรั่วไหลของน้ำมันเชื้อเพลิง

2.3.3 ต้องมีการตรวจสอบถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงว่าไม่มีน้ำปน เช่น การใช้น้ำยาเช็ดน้ำในถังน้ำมันใต้พื้นดิน และหากพบน้ำอยู่ในถังน้ำมันใต้พื้นดินจะต้องจัดการสูบน้ำออกในทันที

2.4 การให้บริการเติมน้ำมันเชื้อเพลิง

2.4.1 หัวจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงต้องเป็นชนิดที่มีอุปกรณ์อัตโนมัติที่หยุดการไหลของน้ำมันเชื้อเพลิงได้ เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำมันเชื้อเพลิงล้นถังในขณะเติมน้ำมันเชื้อเพลิงในกรณีเกิดอุบัติเหตุหัวจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหลุดจากช่องเติมน้ำมันเชื้อเพลิงของยานพาหนะ

เกณฑ์ข้อกำหนดสำหรับสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.4.2 สายหัวจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงต้องมีข้อต่อชนิดป้องกันน้ำมันเชื้อเพลิงรั่วไหลเมื่อสายขาด

(Breakaway Coupling)

2.4.3 ต้องมีข้อปฏิบัติสำหรับพนักงานในการป้องกันไม่ให้เกิดอัคคีภัยและน้ำมันหก รั่วไหล และแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดอัคคีภัยและน้ำมันหก รั่วไหล เช่น ใช้ทรายในการดูดซับน้ำมันที่หก รั่วไหล โดยไม่ให้น้ำมันส่วนใดไหลลงระบบระบายน้ำสาธารณะ และต้องมีการจัดการทรายปนเปื้อนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

2.4.4 ต้องมีมาตรการด้านความปลอดภัย ได้แก่ มีถังดับเพลิงบริเวณตู้จ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดและที่มีประกาศเพิ่มเติม ให้มีป้ายหรือสัญลักษณ์เตือน “ห้ามสูบบุหรี่” “ดับเครื่องยนต์” “ห้ามก่อประกายไฟ” และ “ปิดโทรศัพท์มือถือ” ณ บริเวณการให้บริการเติมน้ำมันเชื้อเพลิง

2.4.5 ต้องมีมาตรการไม่ให้บริการเติมน้ำมันในสถานะบรรจุที่ไม่ปลอดภัย

2.5 การจัดการด้านความปลอดภัย

2.5.1 ต้องมีการตรวจเช็คอุปกรณ์ที่ใช้ในภาวะปกติ และที่ใช้ในภาวะฉุกเฉิน อย่างน้อยตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง

2.5.2 ต้องมีแผนปฏิบัติการเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินกรณีน้ำมันรั่วไหลและไฟไหม้ และมีการฝึกปฏิบัติอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

2.5.3 ต้องมีการฝึกอบรมด้านความปลอดภัย ได้แก่ การลงน้ำมันเชื้อเพลิง การเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง การให้บริการเติมน้ำมันเชื้อเพลิง

2.6 อาคารห้องน้ำ-ห้องส้วม

2.6.1 อาคารห้องน้ำ-ห้องส้วม ต้องเป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดส้วมที่ต้องด้วยสุขลักษณะในร้านจำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่ม และสถานีบริการการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือก๊าซสำหรับยานพาหนะ พ.ศ. 2555

2.7 การจัดการของเสีย-น้ำเสีย

2.7.1 ต้องมีการจัดการน้ำเสียตามที่กฎหมายสิ่งแวดล้อมกำหนดและให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่กำหนดไว้

2.7.2 ต้องมีผู้รับผิดชอบจัดการน้ำเสีย ขยะมูลฝอย และรักษาความสะอาดห้องน้ำห้องส้วม

2.7.3 ต้องมีระบบระบายน้ำรอบเขตสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่สามารถระบายน้ำได้ดี ไม่มีน้ำขังและไม่มีสิ่งกีดขวางการไหลของน้ำ

2.7.4 ต้องมีที่รองรับขยะมูลฝอยแยก 3 ประเภท ได้แก่ ขยะทั่วไป ขยะนำกลับมาใช้ใหม่ และขยะอันตรายที่มีความจุเพียงพอและสามารถป้องกันการหก หล่น รั่วไหล และกลิ้งจากขยะมูลฝอยได้ และมีฝาปิด ทำด้วยวัสดุแข็งแรงไม่รั่วซึม ตั้งอยู่ในบริเวณที่เหมาะสม

2.7.5 ต้องมีป้ายบ่งชี้รายละเอียดของขยะมูลฝอยชนิดต่างๆ ที่ต้องทิ้งลงในที่รองรับแต่ละประเภท

เกณฑ์ข้อกำหนดสำหรับสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.8 การให้บริการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันหล่อลื่น (ถ้ามี)

2.8.1 การให้บริการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันหล่อลื่น (ถ้ามี) ให้เป็นไปตามเกณฑ์ข้อกำหนดสถานีบริการรถยนต์ (เปลี่ยนถ่ายน้ำมันหล่อลื่น) ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

หลักฐานเพื่อการตรวจรับสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- 1) สำเนาใบอนุญาตประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ 3 (รพ.น. 4)
- 2) เครื่องหมายฉลากสิ่งแวดล้อม เช่น ฉลากเขียว หรือได้รับการรับรองมาตรฐานด้านการจัดการ ISO 14001 หรือได้รับการรับรอง “ปั้มน้ำมันคุณภาพ ปลอดภัย นำใช้บริการ” จากกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน เป็นต้น พร้อมใบรับรองหรือสัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายนั้น หากสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงไม่ได้รับการรับรองดังกล่าวให้พิจารณาจากการผ่านเกณฑ์ในข้อกำหนดสำหรับสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมหลักฐานเอกสารรับรองดังระบุในข้อ 3 ต่อไปนี้
- 3) หลักฐานเอกสารรับรองซึ่งลงนามกำกับโดยกรรมการผู้จัดการหรือผู้มีอำนาจลงนามตามนิติบุคคลของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงนั้น ดังต่อไปนี้

- 3.1 หลักฐานเอกสาร พร้อมภาพถ่ายประกอบ รับรองการผ่านเกณฑ์ข้อกำหนดในส่วนขอ
ข้อกำหนดของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 3.2 ในกรณีที่มีการบำบัดน้ำเสียเอง ต้องมีรายงานผลการตรวจคุณลักษณะของน้ำทิ้งดังระบุไว้ใน
ข้อ 5.1 ของเกณฑ์ข้อกำหนดสำหรับกรณีที่ส่งหรือระบายน้ำเสียให้ผู้รับบำบัดที่ได้รับอนุญาต
ตามกฎหมายไปบำบัด ให้แสดงหลักฐานการรับน้ำเสียไปบำบัดจากผู้รับบำบัด

- หมายเหตุ :**
1. ที่รองรับขยะมูลฝอยที่เหมาะสมสามารถศึกษาได้จากประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง
หลักเกณฑ์ทางวิชาการเกี่ยวกับคุณลักษณะของถุงพลาสติกใส่ขยะมูลฝอย และที่รองรับขยะ
มูลฝอยแบบพลาสติกที่ใช้ในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2546
 2. ผลการตรวจคุณลักษณะน้ำทิ้งต้องมาจากห้องปฏิบัติการของทางราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือ
ห้องปฏิบัติการของเอกชนที่ได้รับการรับรองความสามารถของห้องปฏิบัติการทดสอบตาม
มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมข้อกำหนดทั่วไปว่าด้วยความสามารถของห้องปฏิบัติการสอบ
เทียบและห้องปฏิบัติการทดสอบ มาตรฐานเลขที่ มอก.17025 (ISO/IEC 17025) โดยที่ผล
การทดสอบต้องมีอายุไม่เกิน 1 ปี